UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Sexta vtru[m] ignora[n]ter a symoniaco ordinati sint abijcie[n]di vel no[n]? So. p[ro]bata ignorantia misericord[it]er tolerantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

cordia (licet de rigore deberet deponi) toleretur i eodē ordine: ⁊ ſi eccleſia in qua deſeruit/non habet penuriā ſacerdotum, a ſacerdotali officio ceſſet. Sed ſi vtilitas eccleſie exegerit vt locū regiminis accipiat: poterit de licentia epiſcopi ſacerdotale officium exercere.

in beneficio: dum tamen epiſcopo fuerit data pecunia: ꝙ epiſcopus non poſſit diſpenſare: ſed in hoc dico eſſe differentiam ꝙ ſi epiſcopo data fuerit pecunia pro beneficio: tunc non epiſcopus, ſed quilibet ſuperior poſſit diſpenſare ſiue in illo beneficio ſiue in alio: ſecundū eum modum qui traditur. ſ. ea. c. j. ſed ſi fuerit epiſcopo data pecunia ꝓ ordine, tūc nō poſſit ſecū diſpenſari niſi a ſolo papa: ✝✝ Dicit vt. ſ. qōe. j. erga. ⁊ c. ſi qs neqꝫ. et. j. q. vij. ca. ſi quis oēꝫ. ⁊ ca. requiritis. Illud autem expeditum eſt, ꝙ epiſcopus vel capitulūꝫ poteſt diſpenſare cū eo qui ignoranter eſt adeptus beneficium etiam ſimoniace: vt extra de ſimo. ex iſinuatione. Joā. Quid autēꝫ iuris hodie ſeruetur, dixi per decret. ſ. qō. iij. ex multis. i vlt. gl. B.

Epūs an diſpēſare poſſit i ſimonia ordinis vel bñficij.

✝✝ Dicit ray. cū eo q recipit ſimonia cū bñficium, poſtq̄ reſignauit i execūtione ordinū poſt legitimā pniam pōt eps ſuus ſi ab illo ſit pctō immunis aliōqn metropolitanus debita diſcretiōe adhibita in penitētia liudicio diſpenſare. Ar.

Q̃ueſtiō. Tria ꝓ iſto faciunt: coactio accipiendi illum ordinem. ſ. ſacrū: ſpōtanea confeſſio, renūciatio. Duo faciunt contra, deteſtatio criminis ⁊ diſciplina eccleſiaſtica.

a Incuria. i. negligentia/vel ſtultitia, vel ignorantia iuris.

b Cuidā. idem ſi epiſcopo. ſ. e. q. j. ſtatuimus.

c Et inuitū. id eſt coactū a parentibus/vel inuituꝫ poſtq̄ ſciuit.

d Culpā. No. ſermonis iproprietatem. nā exponit culpā. i. defectuꝫ. ſ. diſt. lvj. c. vlt.

e Iſtā. Hic collige rationeꝫ cum quis obijcit aliqd eſſe culpam, nō ꝙ culpa ſit, ſed ſolet eſſe. ſic. xv. qō. j. c. mulier.

f Supplicauit. Unde mitius cum eo agēdum fuit. j. vij. q. j. nō dicatis. ſ. diſ. l. quia te. C. ne tut. vel cu. vec. ꝯducat. l. vna. Sꝫ nonne male rogabat, cū depoſitum ſequatur ifamia. ff. de his qui notā. infa. l. ij. §. ignominie. nec etiaꝫ quis deponi debeat niſi pro maximo crimine. lxxxj. di. apoſtolus: Dic ergo rogauit vt deponeretur, id eſt ab executione ſuſpenderetur.

Infamia ſequit depoſitū.

ria[a] per pecuniā nō epiſcopo ſed cuidam[b] principum eius datā ⁊ inuitum[c] ſacerdotij dignitatem obtinuiſſe ſignificaſti: licet ſancti canones deponendum eſſe teſtētur: tamen quia culpam[d] iſtam[e] neſciens et coactus cōmiſit: et quia ab eodeꝫ ordine vt deponeretur ſupplicauit[f] vltroneus: ex cōſideratione diſcretionis (que mater eſt oīm virtutū) magis q̄ꝫ ex rigore canonum miſericordie viſcera adhibendo, ipſum i eodē ordine eſſe fraternitati tue conſulimus: ita tñ, vt ſi eccleſia illa cui deſeruit, ſacerdotū penuriam nō patitur: ſuſpēſus a ſacerdotali officio permaneat. Qꝫ ſi fortaſſe eccleſie vtilitas exegerit vt curam regiminis aſſumat: liceat ei ex cōceſſione ſui epī fratrumqꝫ[g] obedientia ſacerdotali officio fungi.

Queſtio. vj.

Quid vero[h] de his fieri debeat q ignorāter a ſimoniacis ordinati ſunt (qō. vj. loco queſitū eſt) ſupra primo caplo vcꝫ vrbani, qō ſic incipit: Si qui a ſimoniacis nō ſimoniace ordinati ſunt, requiratur. Nūc autem[i] de illis queritur qui non pro ordinatione pecunias offerūt, ſed pro electione, vel vt decretum electionis fiat, vel vt ſubſcriptione firmetur: vel vt electioni nō reſiſtatur, aliquibus premia largiūtur: an eoꝝ electio vitioſa ſit iudicanda. Non enim videntur ſpūſſancti donū emere qui nō pro conſecratione, ſed pro electione munera largiūtur: cū nullus ſpiritualis gratie aliquos faciat electio participes. Sꝫ ſicut eccleſiaſticarum rerum[k] emptores ſimoniaci iudicantur, quia eccleſiaſticis officijs ita adiuncte ſunt, vt alterum ſine altero alicui non prouéniat: ita qꝫ per electionē[l] peruenitur ad conſecrationem, perinde ſimoniacus habetur qui pro electione[m] premia largitur, ac ſi pro conſecratione munera dediſſet.

Unde Symmachus ſcribit Ceſario epiſcopo.

De his qui ꝑ muneribus ordinationem faciunt.

Si quis autē epiſcopatum deſiderat data pecunia[n], potētes perſonas minime ſuffragatrices[o] ſibi adhibeat: nec ad decretum ſibi faciendum, clericos vel ciues

Quid vero. ¶ Caſ⁹. Hic intitulat. vj. queſtio. Sed quia hec q̄ſtio expedita eſt ſ. e. q. j. ſi qui a ſimoniacis. ideo ponit hic incidētem queſtionē: qua q̄ritur de illis q dant pecuniam nō pro ordinatiōe/ſed ꝓ electiōe, vel vt decretū fiat electionis, vel vt confirmetur, vel vt non reſiſtatur electioni. Et dicit Gratianus ꝙ tales iudicādi ſunt ſimoniaci: ſicut illi qui pro conſecratione pecuniam dant.

g Fratrumqꝫ. ⁊ ſic epiſcopus in tali caſu diſpenſare non poteſt ſine conſenſu et authoritate fratrum: argu. xv. queſt. vij. epiſcopus nullius. nā in omni diſpenſatione cōſenſus capituli requirēdus eſt. preterea per ca. iſtud not. diſpenſari circa ſimoniam commiſſam in ordine. nam ſi ipſe ordinarius dedit pecuniā vel alius dum tamen det epiſcopo/non poterit epiſcopus hoc caſu diſpenſare. et hoc notauit cum dixit: non epiſcopo. q. d. ſecus ſi epiſcopo eſſet data. vnde ſtrictior erit epiſcopi poteſtas diſpenſandi in ſimonia commiſſa in ordine, q̄ꝫ in beneficio. ſ. e. q. ca. j. ſed hoc non admitto. vnde dico ꝙ ſiue ſimonia fuerit commiſſa in ordine, ſiue

h Quid vero. Hec queſtio determinata eſt per ea. quod Gratia. inducit ſupra queſtione. j. ſi qui a ſimoniacis.

i Nunc autem. Hic ponit incidentem queſtionem, que dubia non eſt.

k Rerum. ſ. q. iij. ſi quis obiecerit.

l Per electionem. ſ. di. xl. ſicut viri.

m Electione. ſi. j. xv. q. iij. ſane.

Si quis. ¶ Caſus. Statuitur in hoc ca. vt nec aliquo timore nec aliquo precio nec potentiū ſuffragio eps confirmetur, aut electioni ſubſcribatur.

n Pecunia. j. xviij. q. ij. ca. j.

o Suffragatrices. ſ. e. q. j. eſtote. j. xvj. q. vij. ſi quis epiſcopus. ſ. diſt. ly. nullus.

a ¶ Ad ſcribēdum. ſcʒ cum patroni ſunt: vel hoc cum ſpecialiter vocant̃ laici ad electionem. lxiij. diſt. adrianus. Uel dic ꝙ factū prohibet: non ideo dicit ꝙ de iure ſubſcribere debeant ciues: arg. ex̃ de elec. capi. j. Subſcribere tamen debēt ciues nō vt eligentes: ſed vt conſentiētes: vt. ĩ. vij. q. j. eps de loco.

Beneficiū p timorem obtinēſ peccat mortaliter.

b ¶ Timore. Sʒ nūquid timor inducit ſimoniam? Dico ꝙ nō: ‡ peccat tñ mortaliter qui p timorē obtinet bñficium. arg. cōtra. ĩ. qō. iij. res eccleſie. ⁊ eſt arg. ꝙ nō tantū timor mortis/vel cruciatus corporis: ſed etiā timor verboꝝ vitiat electionem: argu. xxiij. q. viij. conuenior. Jo.

‡ Idem dicūt h. L. ⁊ B. et Joā. de fan.

Ego autem. ¶ Caſ⁹. Quidā noīe maximus electus fuit in epiſcopū: de quo papa cōſultus reſpōdet deſuper ꝙ iſte poterit pro nobis apud deuʒ intercedere ſi nō ſit ſimonia vel alijs criminibus detentus et obligatus: vnde de hoc inquiri deſiderat.

c ¶ Maximi. de iſto agitur. ij. q. v. quanto. lxiij. diſti. ſalonitane.

d ¶ Exquiri. tūc tenet̃ prelatus inquirere cū ad euʒ peruenit clamoſa qrelatio. extra de ſimo. licet hely.

e ¶ Interceſſionis. ĩ. iij. q. vij. in grauibus. xxv. diſt. ca. vlti.

ad ſcribendum[a] adhibito cuiuſlibet generis timore[b] compellat, vl̃ premijs quibuſlibet exhortetur. Item Greg. Salonis conſiſtentibus.

¶ Simoniacus eſt qui vt eligatur, premia largitur.

Ego aūt veſtre dilectioni prouidēs, ⁊ mee anime oīpotentis dei iudiciū ptimeſcens: eiuſdē maximi[c] cauſas ſubtiliter exquiri[d] deſidero, ſi nullis criminib⁹ preſſus que ſacro ordini cōtradicunt ſi non p ſimoniacā hereſim. i. premia quibuſdam ſe eligētibus prebenda, ad ſacerdotale pertingere conat̃ officium. Tunc eñ liber ꝓ vobis apud dominū interceſſor erit, ſi nō obligatus de ſuis ad locū interceſſionis[e] venerit.

Item Grego. Syagrio epiſcopo Auguſtudunenſi.

¶ Sicut ordiatio, ſic electio vel conſenſus ſine venalitate debet preferri.

Sicut is q̃ inuitatus renuit[f], queſit⁹ refugit[g], ſacris altarib⁹ eſt admouēd⁹: ſic q̃ vltro ambit, vel importune[h] ſe ingerit, eſt proculdubio repellēdus. Nam qui ſic nitit̃ ad altiora ꝯſcēdere: q̃d aliud agit niſi vt creſcendo decreſcat, et aſcēdēdo exterius interius in ꝓfundū deſcendat? Itaqʒ frater chariſſime in ſacerdotibus ordinādis ſynceritas vigeat: ſit ſimplex ⁊ ſine venalitate ꝯſenſus: pura preferatur electio: vt ad ſummū ſacerdotij vel pontificij non ſuffragio venditoꝝ ꝓuectus ſed dei credatur eſſe iudicio.

¶ Si autē pecunia promiſſa fuerit vel ſoluta electo vel ordinato penitus ignorāte, nec eo modo ad electionē vel ordinationē peruenerit: ei nullatenus obeſſe videt̃: nec ad reatū criminis pertinet, cui⁹ conſcientiam non habuit: nec ad electiōis vel ordinationis caſſationem ꝑtinet, ad quam al's non per prauā illoꝝ cupiditatem perueniſſe docetur.

¶ Queſtio. vij.

Nunc autem de ſeptima q̃ſtione tractādum eſt: an renuncians ſue hereſi ſit recipiēd⁹ i ep̃ali dignitate vl̃ nō.

tis. Dicunt quidam ꝙ iſtud mēdacium non eſt mortale/licet non ſit benignitatis vel iocoſitatis: quia caret dolo: et ideo non eſt mortale. Dico ꝙ iſte debet eſſe nolens/et debet fugere id eſt timere ne forte non ſit ſufficiens: vt. xl. diſtinct. ante omnia. vnde metiri debet vires ſuas. ĩ. qōe. j. non eſt putanda. Uel dic ꝙ intelligitur fugere qui dignus eſt, ſi ſe non ingerit: qui queritur et non querit.

h ¶ Uel importune. Nam eoipſo ꝙ ſe ingerit eſt ſuſpectus. ff. de procura. que omnia. idem in tutore. ff. de teſtamen. tute. ex ſententia. Argumen. contra. ꝙ an quis poteſt petere honorem. ff. de decuriōib⁹. l. eos. et pecuniam pro eo dare. ff. de offi. preſi. barbarius. argu. viij. qōne. j. qui epiſcopatum. ff. de muneri. ⁊ hono. reus. Ad has leges reſpondent quidam ꝙ publice peti poteſt/non in occulto. Alij vt Py. dicunt ꝙ meritis poteſt quis petere, al'as non: quia lex iulia de ambitu nō habet locum Rome. ‡ ff. ad legē iuliam de ambitu. l. j. vel dic am ꝙ quondā a pplo potuerūt peti: modo ab impatore. vel aliud in dignitatib⁹ ſecularibus: vñ et militia ſecularis emi pōt. ff. de act. emp. l. creditor. §. inter venditorē. Multū ꝯdicit ſolutioni huic ex̃ de ſimo. nobis. vbi ſemp nocet datio pecunie, niſi cū data eſt ab aduerſario. Sed ideo hic excuſat̃/qꝛ nihilomin⁹ erāt eū electuri. ſic extra eo. ⁊ ſi queſtiones. et hoc tenet h.

Argumen. ‡ hoc an poſſit: ‡ Dic in glo. in di. ita ſ.

Sicut is qui. ¶ Caſus. Sicut is qui inuitatus renuit dignitatem eſt promouēdus: ſic qui ſe ambitioſe ingerit eſt repellendus. Unde ſtatuit Greg. vt in ſacerdotibus ordinandis et eligēdis omnis venalitas ceſſet, et omne ſuffragium venditorum.

‡ de h⁰ vij. q. j. ſcias. ibi videas. ⁊ ca. eps de loco.

f ¶ Renuit. Dum tamen nō eſſet perſeuerans: quia ſi ſemper eſſet inuoluntarius, non eſſet cogendus: vt lxxiij. diſtinc. vbi iſta. ſed faciendum eſt vt de nolente fiat volens. ‡ et ſic licite ordinatur: vt. xxiij. qōne. iiij. diſplicet. xl. diſtinct. ante omnia. viij. qōne. j. in ſcripturis. et. xvj. q. j. vos autem.

‡ Ad hoc dō cōſe. di. ij. reuera. in ſi.

g ¶ Refugit. Sed mirum eſt quod hic dicitur ꝙ fugere debet: cum alibi dicatur: Qui epiſcopatum ⁊c. vt viij. queſtio. j. qui epiſcopatum ⁊c. nam ſi illud gerit in animo/et aliud exterius indicat/peccat. Nam ita mentitur quis ſimulatis operibus/ſicut ore. ‡ xxij. qōe. v. cauete. et ꝙ peccet, patet. xxij. qōne. ij. cum humilita-

Nunc aūt. ¶ Hec q̃ſtio diuidit̃ in. vij. ꝑtes: in quaꝝ prima ꝓbat duab⁹ authori. ꝙ nō eſt cū talib⁹ diſpenſandū. Scđa ibi: Cōuenietib⁹. Tertia ibi: Ex hac. Quarta ibi: Niſi rigor. Quinta ibi: Ecce quib⁹. Sexta ibi: Breuiter. Septima ibi: Sancimus. Jo. de fan.

¶ Caſus. Hic intitulat̃ ſeptima qō. qua queritur an renuncians ſue hereſi ſit recipiendus in ep̃ali dignitate. Et idē intellige de quolibʒ ordine. ⁊ certe de rigore iuris ſunt deponendi, ſed ex diſpenſatione tolerandi, niſi in caſibus qui cōſueuerūt notari. ix. q. j. in ſumma.

Eccl'ia diſpen: ſat i alijs caſib⁹.

i ¶ Recipiēdus. Non de iure/ſed de diſpēſatione. ſic xxiij. q. iiij. ipſa pietas. Sunt tñ quidā caſus in quibus eccl'ia non cōſueuit diſpenſare, quos notaui. ĩ. ix. q. j. in caſib⁹ quibus